

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 12682
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Швець Антон, 1990 року народження, громадянин України, освіта вища, у червні 2012 року закінчив Дніпропетровський національний університет, отримав диплом магістра за спеціальністю «Економіка підприємства» і здобув кваліфікацію економіста. З 2022 року по 2026 рік навчався в аспірантурі НТУ «Дніпровська політехніка» на денній формі за спеціальністю 051 «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена рішенням Вченої ради Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» МОН України, м. Дніпро від 31 березня 2026 року, протокол №12 у складі:

Голова ради:

1. Смесова Вікторія Леонідівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».

Рецензенти:

2. Вагонова Олександра Григорівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».

3. Дубей Юлія Володимирівна, д.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».

Опоненти:

4. Ушенко Наталя Валентинівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

5. Лазебник Лариса Леонідівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та бізнес-адміністрування. Державний податковий університет Міністерства фінансів України.

На засіданні «05» травня 2026 року разова спеціалізована вчена рада прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 «Економіка» Швецю Антону Сергійовичу на підставі публічного захисту дисертації на тему «Розвиток людського капіталу в умовах четвертої промислової революції».

Дисертація виконувалася в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» МОН України, м. Дніпро.

Науковий керівник – Пилипенко Юрій Іванович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, українською мовою.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад дослідження закономірностей розвитку людського капіталу в

умовах четвертої промислової революції і розробки на цій основі практичних рекомендацій щодо напрямів реформування людського капіталу України.

До важливих наукових результатів, які становлять наукову новизну дисертаційної роботи Швеця Антона Сергійовича і підтверджують особистий внесок автора в розробку наукових досягнень можна віднести наступні:

дістали подальшого розвитку:

- теоретичні підходи щодо закономірностей розвитку людського капіталу. На відміну від існуючих, доведено, що розвиток людського капіталу є зміною його внутрішньої структури (знань, умінь, навичок і здібностей) як результату взаємодії системи ендогенних та екзогенних факторів. Обґрунтовано історичну логіку еволюції внутрішньої структури людського капіталу під впливом змін технологічного, економічного та інституційного характеру;

- методичні підходи до прогнозування розвитку людського капіталу шляхом застосування сценарного моделювання. Сформовано альтернативні траєкторії його динаміки для України з урахуванням внутрішньої структури та різної інтенсивності її розвитку. Це дозволило визначити варіативність довгострокових результатів та обґрунтувати вплив інноваційно-наукової складової на рівень національного людського капіталу. Встановлено, що підвищення ефективності інвестицій у науково-дослідницьку діяльність та освіту формує найбільш інтенсивну траєкторію розвитку людського капіталу, тоді як інерційний сценарій характеризується уповільненням його зростання. Запропонований підхід розширює можливості використання інтегрованого індексу людського капіталу як інструменту стратегічного прогнозування та формування державної політики розвитку людського капіталу України в умовах економіки знань;

- методичні положення щодо диференційованого характеру впливу людського капіталу на економічне зростання, яке полягає у встановленні ефекту зростаючої віддачі від його розвитку на основі взаємозв'язку між інтегрованим індексом людського капіталу та рівнем економічного розвитку для різних груп країн за рівнем доходу, що дало змогу обґрунтувати залежність економічної ефективності людського капіталу від його внутрішньої структури, ступеня реалізації інноваційно-наукової складової та рівня соціально-економічного розвитку країн.

Удосконалено:

- методичний підхід до оцінювання людського капіталу шляхом розроблення інтегрованого індексу людського капіталу, який базується на поєднанні ключових структурних компонентів (здоров'я, освіта, науково-дослідницька діяльність) та враховує вплив сучасних соціально-економічних і технологічних трансформацій. Запропоновано формалізовану модель його розрахунку, яка забезпечує комплексну кількісну оцінку рівня розвитку людського капіталу та розширює можливості міжнародних порівнянь і аналізу динаміки його змін;

- теоретичний підхід до класифікації факторів розвитку людського капіталу, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на встановленні взаємозв'язку між економічними, технологічними, соціально-психологічними, екологічними та інституційними чинниками Індустрії 4.0 і зміною характеристик людського

капіталу, що проявляється у переході від вузькоспеціалізованих знань до міждисциплінарних і цифрових, від стандартних професійних умінь до здатності працювати з інтелектуальними технологіями, від репродуктивних навичок до аналітичних та інноваційних, а також від традиційних професійних компетенцій до комплексних цифрових, підприємницьких та адаптивних компетентностей. Такий підхід дозволяє розкрити механізм впливу четвертої промислової революції на внутрішню структуру людського капіталу та обґрунтувати напрямки його розвитку в умовах цифрової економіки;

– концептуальні положення визначення напрямів реформування людського капіталу України на основі урахування при розробці державної політики наявних структурних дисбалансів між складовими освіти, здоров'я та науково-дослідної діяльності у контексті орієнтації на розвиток інноваційної економіки та високотехнологічного сектору, що передбачає синхронізацію освітньої, науково-дослідної та інноваційної політики з метою формування компетентностей, необхідних для технологічної модернізації економіки.

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України, 5 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, що засвідчують апробацію результатів дисертації:

1. Пилипенко Ю. І., Швець А. С. Людський капітал: сутність та фактори розвитку. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. №2 (82). 15-21. <https://doi.org/10.33271/ebdut/82.015>.

2. Пилипенко Ю. І., Швець А. С. Цифровий вимір розвитку людського капіталу. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. №2 (86). <https://doi.org/10.33271/ebdut/86.074>.

3. Швець А.С. Вплив четвертої промислової революції на розвиток людського капіталу. 2025. *Інноваційна економіка*, вип. 4 (Грудень): 294-305. <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.4.33>

4. Пилипенко Ю. І., Швець А. С. Прогнозування розвитку людського капіталу України: сценарний підхід. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2026. № 2. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2026-2-12007>

5. Швець А.С. Інтегрований підхід до оцінювання людського капіталу в умовах інноваційного розвитку. *Економіка та суспільство*, (83). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-185>

6. Пилипенко Ю.І., Швець А.С. Людський капітал як фактор інноваційного розвитку. Управління розвитком економічного середовища в умовах глобальних трансформацій. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 23-25 травня 2023 року): УПА. 2023. С.319-321.

7. Пилипенко Ю.І., Швець А.С. Фактори розвитку національного людського капіталу. «Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст». Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 12-13 жовтня 2023 р. [Електронний ресурс] / Редкол.:В. А. Шаломєєв (відпов. ред.) Електрон. даі. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. 733 с. С. 130-133.

8. Пилипенко Ю.І., Швець А.С. Методологічні підходи до визначення категорії «людський капітал». Фінансово-економічні механізми розвитку

підприємництва: теоретичний та практичний аспекти: Збірник матеріалів ІV Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (23 – 24 листопада 2023 р.). Дніпро: УДУНТ, 2023. 184 с. С. 43-46.

9. Пилипенко Ю.І., Швець А.С. Цифровізація як фактор розвитку національного людського капіталу. Управління розвитком економічного середовища в умовах глобальних трансформацій : збірник тез доповідей ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 06-07 лютого 2025 року) / [Електронний ресурс]. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. 1 ел. опт. диск (CD-ROM). Систем. вимоги: Процесор Pentium-класу; ОС Windows 7/10 ; дисковод CD-ROM ; Acrobat Reader 10. 530 с. с. 302-394.

10. Пилипенко Ю. І., Швець А. С. Рівні та форми людського капіталу. Інноваційні вектори розвитку економіки, фінансів і права в умовах глобалізації та регіональних трансформацій: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Черкаси, 10 вересня 2025 р.). Черкаси: ЦФЕНД, 2025. 106 с.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти та офіційні опоненти.

1. Голова ради:

Смєсова Вікторія Леонідівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». Без зауважень.

2. Рецензент: Вагонова Олександра Григорівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Позитивно оцінюючи наукові результати, отримані в дисертаційному дослідженні та їх практичне значення, варто вказати на окремі дискусійні моменти та висловити деякі зауваження:

1. Дискусійним аспектом дослідження є підхід до виокремлення типів, форм, видів та рівнів людського капіталу, який потребує додаткового методологічного обґрунтування. У роботі запропоновано розширену класифікацію людського капіталу, однак, на наш погляд, межі між окремими категоріями не завжди є чітко визначеними, що може призводити до часткового перетину або дублювання їх змістовного наповнення.

2. Одним із важливих результатів дослідження є виявлення структурних дисбалансів між складовими освіти, здоров'я і науково-дослідної діяльності людського капіталу. Проте дискусійним залишається питання щодо їх природи. Зокрема, чи є ці дисбаланси наслідком недосконалої державної політики, чи вони обумовлені загальними трансформаційними процесами в економіці? На нашу думку, ці питання необхідно було більш глибоко розглянути в дисертації.

3. У роботі основна увага приділяється кількісним показникам, зокрема рівню освіти, тривалості навчання, чисельності наукових працівників та іншим статистично вимірюваним індикаторам, що, безумовно, дозволяє здійснити узагальнену оцінку стану людського капіталу. Водночас поза межами детального аналізу залишаються такі важливі якісні його характеристики як інноваційна культура, креативність, а також адаптивність до технологічних змін. У сучасних

умовах саме ці параметри значною мірою визначають ефективність використання людського капіталу та його здатність до інноваційної трансформації.

4. Недостатньо уваги, на наш погляд, в роботі приділено питанням фінансового забезпечення реалізації запропонованих автором заходів по стимулюванню розвитку людського капіталу України.

Незважаючи на висловлені зауваження, у цілому дисертаційна робота за своїм змістом, рівнем наукової новизни та практичною значимістю заслуговує позитивної оцінки.

Швець А.С., відповідь:

1. Щодо зауваження про дискусійність підходу до виокремлення типів, форм, видів та рівнів людського капіталу.

В нашій роботі таке виокремлення було зроблене з метою більш повного відображення багатовимірного характеру цієї категорії в сучасних умовах. Так, за допомогою виділення типів людського капіталу можна, на нашу думку, охарактеризувати особливості внутрішніх структурних елементів людського капіталу, за допомогою видів – його функціональне призначення. Форми людського капіталу відображають способи його організаційного прояву та використання в економічній системі, а рівні – масштаби його реалізації. На нашу думку, подібна класифікація дозволяє, з одного боку, більш чітко відобразити окремі аспекти функціонування та розвитку людського капіталу та з іншого, показати його системну природу.

2. Щодо зауваження про недостатнє врахування якісних характеристик людського капіталу при його оцінці.

У цілому погоджуємося з даним зауваженням, оскільки дійсно такі характеристики людського капіталу як інноваційна культура, креативність, а також адаптивність до змін визначають рівень та ефективність сучасного людського капіталу. Разом з тим, ці якісні характеристики важко піддаються кількісній оцінці. В дисертації ж було поставлене завдання розробки методології кількісного виміру національного людського капіталу, тому ми й зосередилися саме на статистично вимірюваних показниках.

З іншими зауваженнями шановного рецензента погоджуємося і будемо враховувати в нашій подальшій науковій діяльності.

3. Рецензент: Дубей Юлія Володимирівна. д.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».

Оцінюючи в цілому позитивно дисертацію Швеця Антона Сергійовича, слід висловити деякі зауваження, які відносяться до дискусійних питань та рекомендацій:

1. В роботі недостатньо, на наш погляд, приділено уваги ролі інституційного середовища у формуванні та ефективному використанні людського капіталу. Хоча у дисертації підкреслено значення освітньої, медичної та науково-дослідної складових людського капіталу, разом з тим вплив інституційних чинників, зокрема якості державного управління, рівня розвитку правової системи, захисту прав

власності та інтелектуальної власності, а також ефективності ринку праці, розкрито недостатньо повно.

2. У цілому позитивно оцінюючи пропозицію автора щодо пріоритетного розвитку високотехнологічного сектору економіки України зауважимо, що в роботі недостатньо розкрито механізми її реалізації. Конкретизація заходів інвестиційної, бюджетно-податкової, кредитно-грошової та інших форм економічної політики держави, спрямованих на стимулювання високотехнологічних виробництв в нашій країні сприяло б, на нашу думку, підвищенню практичних результатів дисертаційного дослідження.

3. Потребує, на наш погляд, додаткового обґрунтування виокремлення автором інноваційного людського капіталу у якості його окремого типу. На наш погляд, він поряд із структурним та соціальним капіталами є складовою частиною інтелектуального капіталу.

4. Дискусійним є виокремлення автором цифрового етапу як сучасного періоду постіндустріальної епохи. Оскільки поряд із процесами цифровізації визначальними факторами сучасного розвитку є знання, інформація, технології, інновації тощо, то подібний підхід періодизації дещо, на наш погляд, спрощує характеристики нинішнього етапу розвитку людства.

Разом з тим, висловлені зауваження не применшують наукового і практичного значення дисертаційної роботи і в цілому вона заслуговує позитивної оцінки.

Швець А.С., відповідь:

1. Щодо зауваження про дискусійність виокремлення інноваційного людського капіталу у якості окремого типу.

У дисертації таке виокремлення зумовлено необхідністю більш детального аналізу специфічних характеристик людського капіталу в умовах четвертої промислової революції. Згідно запропонованого нами підходу, тип людського капіталу характеризує особливості внутрішніх структурних елементів людського капіталу. В сучасних умовах, на нашу думку, однією із таких особливостей є здатність індивідів до створення, адаптації та комерціалізації нових знань і технологій, тобто інноваційні компетентності. З огляду на ці міркування вважаємо за можливим виокремлення інноваційного людського капіталу як окремого типу.

2. Щодо зауваження про дискусійність виокремлення цифрового етапу постіндустріальної епохи.

Сьогодні в науковій літературі існують різні варіанти періодизації економічного розвитку в залежності від того, які фактори обираються авторами в якості визначальних. Виокремлення цифрового етапу нами було здійснено з метою підкреслення важливості саме процесів цифровізації, цифрової грамотності та цифрових технологій для розвитку сучасного людського капіталу. Як показує практика, процеси цифровізації кардинально змінюють структуру економіки, трансформують традиційні галузі, тому саме цифрові компетенції сьогодні багато у чому є вирішальними з точки зору конкурентоздатності робочої сили на ринках праці.

З іншими зауваженнями шановного рецензента погоджуємося і будемо враховувати в нашій подальшій науковій діяльності.

4. Опоненти: Ушенко Наталя Валентинівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

1. При характеристиці ключових технологій, які визначають ядро четвертої промислової революції (с.90-94), у роботі залишилися без належної уваги автора деякі поведінкові інститути та технології цифрової економіки, зокрема, довіра, відкриті дані, блокчейн, електронне урядування, що важливо в контексті покращення передумов подальшого розвитку цифрової економіки, реалізації нових можливостей бізнесом та громадянами в Україні.

2. Аналітичний розділ дисертаційної роботи (розділ 2) переважно базується на узагальнених міжнародних індикаторах, що виправдано з позицій методичного підходу автора та забезпечує міжкраїнну порівнюваність, але, з іншого — не дозволяє повною мірою продемонструвати сучасний стан формування людського капіталу із врахуванням специфіки його розвитку в Україні в період воєнного стану, до якої слід віднести вплив масштабності міграційних процесів, демографічних показників на кількісні параметри людського капіталу.

3. Автор у пп. 2.2 наводить порівняння рейтингових позицій провідних країн світу та України за різними індексами (табл. 2.4-2.7 на с. 115–118), але при цьому у пп. 2.3 за розрахованим інтегрованим індексом людського капіталу відносить Україну до країн з середнім рівнем розвитку людського капіталу разом з Польщею, Литвою, Китаєм, Туреччиною, Румунією, Бразилією, Болгарією, Мексикою (табл. 2.10 на с.133). Комплементарність у вибірці країн за офіційно визнаними методиками та авторським підходом додала б більшої інформативності щодо інтерпретації отриманих результатів за ознаками конвергенції та дивергенції.

3. Автор у завершенні пп. 3.1 об'єктивно підсумовує, що «у цілому підвищення ефективності розвитку людського капіталу України потребує комплексної державної політики, спрямованої на модернізацію системи освіти, зміцнення охорони здоров'я, підтримку науково-дослідної діяльності та стимулювання розвитку інновацій» (с. 161), але у подальшій частині розділу 3 не розвиває це положення через конкретизацію регуляторних важелів та інструментів.

4. Запропонований автором у пп. 3.2 сценарний підхід розвитку інтегрованого індексу людського капіталу України до 2035 року є методично обґрунтованим (с.161-177), однак його результати значною мірою залежать від вихідних припущень і параметрів моделі, що певною мірою знижує достовірність довгострокових прогнозів для України, яка наразі перебуває в умовах воєнного стану. Сценарії зростання інтегрованого індексу людського капіталу України до 2035 року з подальшим обґрунтуванням об'єктивно не можуть врахувати невизначених термінів завершення війни, але інституційні вектори відновлення України (План відновлення України) та офіційні демографічні прогнози Інституту демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи НАН України заслуговують на використання.

5. Використання у проведенні дисертаційного дослідження результатів соціологічних опитувань (щодо EdTech-екосистеми Мінцифри та МОН щодо якості освітнього процесу в умовах війни та освітніх втрат від Державної служби якості освіти, PwC, у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», та ін.) сприяло б доповненню аналітичної частини дослідження щодо функціонування системоутворюючих сфер розвитку людського капіталу освіти та охорони здоров'я даними моніторингу поведінкових патернів населення в умовах воєнного стану та сучасних цифрових компетентностей, що у сукупності гармонізувало б отримані автором результати.

6. Слід зазначити, що впроваджувана наразі в Україні цифрова екосистема зайнятості «Обрій» є новітньою компонентою публічної інфраструктури щодо цифровізації трудових відносин, тому представляє прикладний інтерес у контексті теми дисертаційної роботи, який не отримав належного розгляду в ній.

7. У тексті дисертації зустрічаються окремі термінологічні неточності використання понять «компетентності-компетенції», технічні упущення, зокрема, не зазначено часовий період у табл. 2.4-2.7 на с. 115–118, табл. 3.4 на с.193.

Вказані дискусійні положення та рекомендації відображають власну наукову позицію офіційного опонента і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Швець А.С., відповідь:

1. Щодо зауваження про недостатню увагу до аналізу поведінкових інститутів та технологій цифрової економіки в якості технологій четвертої промислової революції.

У дисертаційній роботі при характеристиці ключових технологій четвертої промислової революції основну увагу було зосереджено на технологічних драйверах трансформації економіки, таких як штучний інтелект, роботизація, автоматизація, біотехнології та інших. Такий підхід був обумовлений необхідністю акцентування уваги на їх безпосередньому впливі на трансформацію структури людського капіталу та формування нових компетентностей.

Разом із тим, погоджуємося, що поряд із технологічними чинниками важливу роль у розвитку цифрової економіки відіграють інституційні та поведінкові компоненти, зокрема рівень довіри, розвиток відкритих даних, впровадження технологій блокчейн, а також систем електронного урядування. Ці елементи формують середовище, у якому забезпечується ефективна реалізація потенціалу цифрових технологій та людського капіталу. Зважаючи на це, дана проблематика буде врахована нами в подальших наукових дослідженнях.

2. Щодо зауваження про порівняння рейтингу країн за офіційно визнаними методиками та авторським підходом.

У дисертації рейтингові позиції країн за міжнародними індексами та результати авторського інтегрованого індексу людського капіталу мають різну аналітичну природу. Міжнародні індекси відображають окремі аспекти людського розвитку або інноваційного потенціалу та ґрунтуються на відмінних методиках і системах показників. Інтегрований індекс людського капіталу є інтегрованим показником, який поєднує освітню, медичну та інноваційну складові в єдину систему оцінювання.

Саме ця методологічна відмінність зумовлює те, що країни, які мають високі позиції за окремими міжнародними індексами, можуть демонструвати інші результати в межах інтегрованого підходу. Віднесення України до групи країн із середнім рівнем розвитку людського капіталу поряд із Польщею, Литвою, Китаєм, Туреччиною, Румунією, Бразилією, Болгарією, Мексикою відображає не їх тотожність за всіма параметрами, а подібність за інтегральною оцінкою з урахуванням балансу між складовими людського капіталу.

З іншими зауваженнями шановного опонента погоджуємося і будемо враховувати в нашій подальшій науковій діяльності.

5. Опоненти: Лазебник Лариса Леонідівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та бізнес-адміністрування. Державний податковий університет Міністерства фінансів України.

1. Розвиток людського капіталу автор досліджує, спираючись на дуже скрупульозний і детальний аналіз еволюції теорії людського капіталу, показуючи поступове ускладнення наукових уявлень про роль людини в економічному розвитку. А от контекст дослідження розвитку людського капіталу автором визначений як такий, що перебуває під впливом четвертої промислової революції. Поділяючи право автора на концентрацію уваги саме на теорії «четвертої промислової революції» (К. Schwab, N. Davis), вважаємо за потрібне звернути увагу, що теорія «четвертої промислової революції» - це лише одна з низки теорій, які характеризують зростання економічного значення знань у виробництві і які сприяли виникненню і розвитку теоретичних конструкцій, які привертали увагу дослідників до людини як носія знань, умінь і компетенцій і до зміни її ролі в суспільному відтворенні. Йдеться про теорії «постіндустріального суспільства» (D. Bell, С. Clark, W. Whitman Rostow), «неоіндустріалізму» (J. K. Galbraith), «інформаційного суспільства» (Walter B. Dizard, M. Castells, F. Machlup, M. Porat), «суспільства знань» (D. Dickson, Peter F. Drucker, G. M. Hodgson). Дисертація виграла б, якби А.С. Швець врахував зазначений синергетичний теоретичний контекст.

2. Узагальнюючи сутність людського капіталу в п.1.2, автор звертає увагу на відмінність «людського капіталу» від «людського потенціалу» (стор.49) та «інноваційного людського капіталу» (стор.53). На погляд опонента, варто було б також надати системну характеристику відмінностей у змісті людського капіталу та робочої сили, що дало б точніший перелік підстав для обґрунтування можливостей розвитку нових форм соціально-трудової активності та мотивації праці в умовах зростання значення інтелектуальної складової діяльності.

3. Погоджуючись з тим, що «в Україні мають місце структурні диспропорції між високим освітнім потенціалом та рівнем його інноваційної реалізації, що гальмує розвиток людського капіталу та зменшує інноваційні можливості реалізації загального соціально-економічного розвитку», як це зазначає А.С. Швець на стор. 133-135, вважаємо нелогічним, що автор не зупинився на розкритті факторів, що зумовлюють недовикористання високого освітнього потенціалу українського працівника.

4. Крім того, в роботі мають місце неточності, очевидно, редакційного чи технічного характеру. Так, на стор. 27, згадуючи знамениту (як справедливо зазначає автор), роботу А. Сміта, А.С. Швець чомусь неточно наводить її назву «Дослідження про природу та причини багатства», «згубивши» останнє слово «народів».

На стор.151 та 152, характеризуючи тенденції реалізації національного людського капіталу на ринку праці, А.С. Швець використовує слово «кількість» для позначення масштабів зайнятості, між тим як в українській мові щодо живих істот послуговуються терміном «чисельність».

Висловлені зауваження, безперечно, не применшують наукового і практичного значення дисертаційної роботи.

Швець А.С., відповідь:

1. Щодо зауваження про необхідність врахування інших теорій при розкритті еволюції поглядів на роль людини в економічному розвитку.

У дисертації контекст дослідження розвитку людського капіталу дійсно акцентовано через теорію четвертої промислової революції, що зумовлено, по-перше, об'єктом дослідження та, по-друге, прагненням зосередитися на сучасному етапі трансформації економіки, який характеризується якісно новими технологічними та соціально-економічними викликами, а також суттєвими змінами у структурі попиту на людський капітал.

Водночас погоджуємося, що теорія четвертої промислової революції є лише одним із елементів ширшого теоретичного поля, яке формувалося в межах еволюції наукових уявлень про роль знань і людини в економічному розвитку. Тому в подальших наукових дослідженнях будемо враховувати необхідність поглиблення аналізу еволюції ролі людського капіталу в межах теорій постіндустріального та інформаційного суспільства, неоіндустріалізму та суспільства знань.

З іншими зауваженнями шановного опонента погоджуємося і будемо враховувати в нашій подальшій науковій діяльності.

Результати відкритого голосування

«За» - 5.

«Проти» – немає.

Не голосували – немає.

На підставі відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Швецю Антону Сергійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Голова спеціалізованої вченої ради

Вікторія СМЕСОВА